भाषासौरभम्

अष्टमश्रेणी

संस्कृतपाठ्यपुस्तकम्

प्रकाशिका

माध्यमिकशिक्षापरिषद्, ओडिशा

विद्यालय-गणशिक्षाविभागः, ओडिशासर्वकारः

भाषासौरभम्

(अष्टमश्रेणी-संस्कृतपाठ्यपुस्तकम्)

ओडिशामाध्यमिकशिक्षापरिषदा अष्टमश्रेण्याः कृते अनुमोदितं प्रकाशितं च

© माध्यमिकशिक्षापरिषद्, ओडिशा

लेखक-संपादकमंड़ली

प्रफेसर पतितपावन वानार्जी (समीक्षकः)
डक्टर ज्ञानरञ्जन पतिः
डक्टर कुमार चन्द्र मिश्रः
पण्डित नृसिंह चरण पण्डा (संयोजकः)

प्रथम संस्करणम् - **2011/2015**

अक्षरसज्जा - **वाणी प्रेस्,** कटकम्

ମୁଦ୍ରଣ : ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ବିକ୍ରୟ ଭୁବନେଶ୍ୱର-୧

मूल्यम् -

पुरोवाक्

राष्ट्रिय - पाठ्यचर्या - रूपरेखाम् (2005) अनुसृत्य राज्यपाठ्यचर्या रूपरेखा (2007) परिकल्पिता । सर्वशिक्षाभियानकार्यक्रमानुसारं विद्यार्थिनां विद्यालयजीवनं व्यापकं स्यात् इति योजना स्वीकृता । समाजेन सह विद्यार्थिजीवनं सम्बद्धम् । परिवारत: आरभ्य विद्यालयमाध्यमेन समाजस्य व्यापकस्तरेण सह सम्बन्धस्थापनाय सर्वशिक्षाकार्यक्रम: कल्पित: ।अन्तरायं व्यवधानं वा दूरीकृत्य समाजेन सह छात्रस्य उन्मुखीकरणम् आवश्यकम् । व्यावहारिकदृष्ट्या पाठ्यपुस्तकनिर्माणस्य आवश्यकता अनुभूयते । ''घोषवन्तो बलवन्त'' इति प्राचीनरटनप्रवृत्ते: शिथिलीकरणं प्रवर्तनीयम् । मनस्तत्त्वदृष्ट्या छात्राणाम् अभिरुचिवर्धनं च दृश्य-श्रव्य-विधिमाध्यमेन करणीयम् । अयं प्रयास: राष्ट्रियशिक्षानीतिम् अनुसृत्य कृत: । राज्यशिक्षानीतौ अभिनव: अयं प्रयोग: अभिनन्दनीय: ।

विद्यार्थिनां रुचिविकासाय आचार्याणाम् अध्यापकानां च प्रयास: आवश्यक: । तेषां स्वकीयं ज्ञानम् अभिज्ञता कल्पनाशीलता च विद्यार्थिनां महते उपकाराय उपादानभूता: भविष्यन्ति । विद्यार्थिनां ज्ञानाभिवृद्धये उपादेयप्रश्नै: शिक्षका: तेषाम् उत्साहान् वर्धयन्ति । तत्रापि निर्धारितपाठ्यपुस्तकं साधनम् अस्ति । तत्र ज्ञानार्जनस्य विविधस्त्रोतसां प्रवाहोऽपि आवश्यक: । विद्यार्थिनां सर्जनशक्ते: प्रयोगात्मकप्रवृत्ते: च साफल्यं शिक्षकाणां शिक्षणप्रक्रियाया: सफलप्रयोगस्योपरि निर्भरशीलम् ।

विद्यालयस्य दैनिककार्यक्रमे कार्यपद्धतौ च परिवर्तनम् आवश्यकम् । दैनिक समयसारण्यां परिवर्तनम् अपेक्षते । वार्षिककार्यक्रमाणां निर्धारणेन सह पाठ्यक्रमस्य नियतकालशिक्षणस्य च समन्वय: स्यात् । शिक्षणस्य मूल्याङ्कनं यथाविधि स्यात् येन विद्यालयजीवने छात्रस्य पाठ्यचर्यां प्रति अभिरुचि: वर्धेत । छात्रमनोविज्ञानदृष्ट्या अध्यापनाय प्रचलितकालदृष्ट्या विषयज्ञानस्य प्रवेशाय च प्रयत्न: विहित: । छात्राणां चिन्तनस्य प्रयोगस्य कार्यानुभवगतिविधीनां च अवसरप्रदानाय प्रयासोऽपि कृत: । संस्कृतपाठ्यपुस्तकलेखकसमिते: अध्यक्षाणां प्रो. डा.पतितपावन वानार्जी महोदयानां, सदस्यानां तथा संयोजकानां पं. नृसिंह चरण पण्डा महोदयानां, सदस्यानां ड. ज्ञानरञ्जनपतिमहोदयानां, ड. कुमारचन्द्रमिश्रमहोदयानां च कृते हार्दिकीं कृतज्ञतां ज्ञापयामि । पुस्तकस्य निर्माणे विकासे च ये विशेषज्ञा: प्रो. ड. गोपालकृष्णदाश, ड. गौतममहारणा, पं. भास्करचन्द्रमहापात्र- प्रभृतय: योगदानं कृतवन्त:, तान् प्रति धन्यवाद: प्रदीयते ।

सर्वशिक्षाभियानानुकूलं पाठ्यपुस्तकविकासक्रमे प्रयत्नशीला परिषदियं विशेषज्ञानाम् अध्यापकानां च सत्परामर्शानां स्वागतं विधास्यति । इति ।

सभापति:
माध्यमिक-शिक्षा-परिषद्
ओडिशा, कटकम्

शिक्षकान् प्रति

माननीया: शिक्षकबान्धवा: !

कोमलमतीनां विद्यार्थिनां मध्ये संस्कृतस्य प्रचार:, संस्कृताध्ययनं प्रति आग्रहसृष्टि:, नैतिकमूल्यबोधस्य विकास: तथा च मातृभूमिं प्रति तेषां श्रद्धाजागरणम् - एतेषु विषयेषु भवादृशां विदुषाम् एव उत्तरदायित्वम् अस्ति । पुस्तकं केवलं भवतां सहायकमात्रम् । तथापि भवतां पाठ्यदानकर्मणि उत्साहवर्द्धनाय अभिनवपद्धत्या मनोविज्ञानदृष्ट्या च इदं 'भाषासौरभम्' सम्पाद्यते । अस्मिन् पुस्तके पाठ्यविषय:, अभ्यासप्रणाली दृष्टान्तमूलकं व्याकरणं च प्रदत्तानि ।

विषयमाध्यमेन शब्दरूपाणां, धातुरूपाणां, विभक्तीनां विशेष्यविशेषणानां तथा च अन्येषां सरलप्रयोग: पुस्तकेऽस्मिन् विद्यते । पुस्तकस्य विषय: सूचनात्मक: एव । भवन्त: अभ्यासद्वारा विद्यार्थिनां बुद्धे: विकासं कारयिष्यन्ति । प्रदत्तगीतानां सस्वरगानेन अभिनयेन च विद्यार्थिन: साग्रहं संस्कृताभिमुखा: भविष्यन्ति । रटनाभ्यासं विना प्रयोगाभ्यासेन संस्कृतस्य पाठनाय इदं ''भाषासौरभम्'' अवश्यं सहायकं भविष्यति इति आशा ।

''जयतु संस्कृतम्, जयतु भारतम् ।''

भवतां

लेखकमण्डली

विषयक्रमः

१.	वन्दनम्	१
२.	संस्कृतसेविता भारतमाता	२
३.	परिवेशः	३
४.	सांस्कृतिकं क्षेत्रं याजपुरम्	१०
५.	स्वर्गादपि गरीयसी	१७
६.	साधुः गोपालकृष्णः	२३
७.	जयी राजगुरुः	२८
८.	कृषकः	३३
९.	मम पाठशाला	४४
१०.	यत्नेन सिद्धिः	५०
११.	गन्धमादनः	५६
१२.	इस्पात-नगरी	६५
१३.	व्यासकविः फकीरमोहनः	७१
१४.	गतानुगतिकः लोकः	७८
१५.	विचित्रा सृष्टिः	८६
१६.	जीवनस्य रहस्यम्	९३
१७.	सेवा हि परमो धर्मः	१०१
१८.	लक्ष्यप्राप्तिः	१०७

१९.	मातृभक्तः चाणक्यः	१११
२०.	सत्यमेव जयते	११६
२१.	सत्यवादी बालकः	१२१
२२.	दानस्य महिमा	१२९
२३.	नीतिमञ्जरी	१३६
२४.	सूक्तयः	१४१
२५.	राष्ट्रवन्दनम्	१४३
२६.	मम माता	१४६
२७.	शिशुगीतम्	१४९
२८.	देशहितार्थं जीवामः	१५२

●●●